

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wprowadzenie	13
Rozdział I	
Prawa człowieka – zagadnienia terminologiczne oraz aspekt historyczny	17
1. Pojęcie praw człowieka	17
2. Aspekt historyczny	24
2.1. Filozoficzny nurt rozwoju	24
2.2. Normatywny nurt rozwoju	32
Rozdział II	
Europejski system ochrony praw człowieka	39
1. Wprowadzenie	39
2. System ochrony Rady Europy	40
a. Rada Europy	40
b. Konwencje Rady Europy	41
c. System kontroli EKPCz	42
d. Inne znaczące dokumenty Rady Europy	45
3. Ochrona praw podstawowych w Unii Europejskiej	48
3.1. Rzecznik Praw Obywatelskich UE	48
3.2. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej	49
3.3. Prawa i wolności zagwarantowane w Karcie Praw Podstawowych	50
4. Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie	51
5. Podsumowanie	55
Rozdział III	
Godność jako źródło wolności i praw człowieka	57
1. Pojęcie i istota godności człowieka	57
2. Godność człowieka w aktach prawa międzynarodowego	59
3. Godność człowieka w Konstytucji RP	63
4. Godność człowieka w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego	68

Rozdział IV

Równość wobec prawa i zakaz dyskryminacji	75
1. Istota zasady równości i jej rozwój	75
2. Zasada równości i niedyskryminacji w deklaracjach i umowach międzynarodowych	79
3. Zasada równości i niedyskryminacji w Konstytucji	83
4. Równość kobiet i mężczyzn	93
5. Zasada równości w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego	97

Rozdział V**Zasada wolności oraz przesłanki ograniczenia konstytucyjnych wolności**

i praw	105
1. Pojęcie i istota wolności człowieka	105
2. Zasada wolności człowieka w dokumentach i aktach prawa międzynarodowego	106
3. Zasada wolności człowieka w Konstytucji	107
4. Obowiązek szanowania wolności i praw innych	109
5. Zakaz zmuszania do czynienia tego, czego prawo nie nakazuje	110
6. Istota i zakres przesłanek ograniczania konstytucyjnych praw i wolności	111
7. Katalog przesłanek ograniczających (klausul limitacyjnych)	116
8. Wolność człowieka w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego	118

Rozdział VI

Status obywatela i cudzoziemca w Polsce	123
1. Obywatelstwo	123
2. Nabycie obywatelstwa polskiego	125
2.1. Nabycie obywatelstwa z mocy prawa	125
2.2. Nadanie obywatelstwa polskiego	128
2.3. Uznanie za obywatela	130
2.4. Przywrócenie obywatelstwa	132
3. Utrata obywatelstwa polskiego	133
4. Pobyty cudzoziemca w Polsce	134
5. Uchodźcy	135
6. Ochrona uzupełniająca	139
7. Azyłanci	140
8. Ochrona czasowa	142
9. Odmowa udzielenia ochrony międzynarodowej	143

Rozdział VII

Wolności i prawa osobiste	147
1. Wprowadzenie	147
2. Prawo do życia	148

3. Zakaz przymusowego poddawania eksperymentom naukowym a oraz zakaz tortur, okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania bądź karania, w tym zakaz stosowania kar cielesnych	153
4. Wolność od środków przymusu	157
5. Reguły prawnokarne w Konstytucji	160
6. Katalog praw proceduralnych – prawo do sądu, zasada jawności i postępowania, przepadek rzeczy	163
7. Ochrona prawna życia prywatnego i swoboda poruszania się	166
8. Wolność sumienia i religii oraz wolność wypowiedzi	174
9. Zakaz ekstradycji obywateli polskich oraz prawa cudzoziemców na terytorium RP	179

Rozdział VIII

Wolności i prawa polityczne	183
1. Wprowadzenie	183
2. Wolność zgromadzeń	184
3. Wolność zrzeszania się	194
3.1. Wolność zrzeszania się w związkach zawodowych i innych organizacjach	203
3.2. Wolność zrzeszania się w partiach politycznych	211
4. Dostęp do służby publicznej	216
5. Prawo do informacji	218
6. Prawa wyborcze	224
7. Prawo do składania petycji, wniosków i skarg	234

Rozdział IX

Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne	239
1. Prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia	242
2. Wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca ppracy	250
3. Prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz prawo do wypoczynku	256
4. Prawo do zabezpieczenia społecznego	260
5. Prawo do ochrony zdrowia	264
6. Prawo osób niepełnosprawnych do pomocy władz publicznych	268
7. Prawo do nauki	271
8. Ochrona rodziny	281
9. Ochrona dziecka	285
10. Wolność twórczości artystycznej, badań naukowych i nauczania a oraz dostęp do dóbr kultury	292
11. Ochrona środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne	296
12. Prawa i wolności mieszkaniowe	300
13. Ochrona konsumentów, użytkowników i najemców	305

Rozdział X

Konstytucyjne środki ochrony wolności i praw	311
1. Prawo do sądu.....	311
2. Prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji.....	325
3. Skarga konstytucyjna.....	326
4. Prawo wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich.....	343
5. Prawo do wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie organów władzy publicznej.....	350
O Autorach	357

Skorowidz	359
------------------------	-----